

Lovforslag nr. L 83. Fremsat den 27. februar 2008 af undervisningsminister (Bertel Haarder)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. og lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler)

(Undervisningspligtig børnehaveklasse m.v.)

§ 1

I lov om friskoler og private grundskoler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 891 af 8. juli 2007, som ændret ved § 4 i lov nr. 559 af 6. juni 2007 og § 2 i lov nr. 560 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 2, indsættes i 1. pkt. efter »inden for«: »børnehaveklasse og«, og i 5. pkt. udgår »og 1-årige børnehaveklasser«.

2. I § 2, stk. 1, indsættes efter »omfatte«: »børnehaveklasse og«.

3. § 19, stk. 1, 1.-4. pkt., affattes således:

»Tilskud i henhold til denne lov kan kun ydes til skoler, der sammenlagt i børnehaveklasse og på 1.-7. klassetrin har mindst 32 elever beregnet enten som elevtallet pr. 5. september året før finansåret eller som et gennemsnit af elevtallene pr. 5. september året før finansåret og de to forudgående år. Der kan dog ydes tilskud til skoler fra skoleårets begyndelse svarende til de takster, der er fastsat på finansloven, jf. § 11, stk. 6, hvis antallet af elever sammenlagt i børnehaveklasse og på 1.-7. klassetrin pr. 5. september er mindst

32. For skoler med kostafdeling, jf. § 2, stk. 4, gælder betingelserne i 1. og 2. pkt. dog for børnehaveklasse til og med 9. klassetrin. En nyoprettet skole skal i det første skoleår pr. 5. september have mindst 14 elever og i det andet skoleår pr. 5. september mindst 24 elever, jf. dog § 13, stk. 2, om kostafdelinger.«

4. I § 36 b, stk. 1, 1. og 2. pkt., udgår »eller 1. klasse«.

§ 2

I lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler); jf. lovbekendtgørelse nr. 1149 af 21. november 2006, som ændret ved § 5 i lov nr. 559 af 6. juni 2007 og § 3 i lov nr. 560 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. I § 13, stk. 1, nr. 3, ændres »7« til: »8«.

2. I § 13, stk. 1, nr. 4, ændres »9« til: »10«.

§ 3

Loven træder i kraft den 1. august 2009.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrunden for lovforslaget

Dette forslag om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. skal ses i sammenhæng med det samtidig fremsatte lovforslag om ændring af lov om folkeskolen (Udvidelse af undervisningspligten til 10 år, mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordninger m.v.), der bygger på Skolestartsudvalgets anbefalinger til et forbedret og sammenhængende indskolingsforløb. Ændringen af folkeskoleloven indebærer bl.a. en udvidelse af undervisningspligten fra ni til 10 år, idet børnehaveklassen, som efter gældende lov er frivillig og derfor ikke er omfattet af undervisningspligten, fremover skal omfattes af de undervisningspligtige klassetrin.

Sigtet med dette lovforslag er, at forældre, der ønsker, at deres børn også skal kunne opfylde undervisningspligten på en fri grundskole for så vidt angår børnehaveklassen, skal have mulighed derfor. Det foreslås derfor, at undervisningen i børnehaveklassen i forlængelse af den gældende retstilstand fremover bliver omfattet af kravene til, hvilken undervisning de fri grundskoler skal udbyde.

2. Gældende ret

Efter gældende § 1, stk. 2, i friskoleloven giver frie grundskoler undervisning på 1.-9. klassetrin, som står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Skolerne skal efter deres formål og i hele deres virke forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene. Skolerne kan tillige omfatte 1-årig undervisning på 10. klassetrin og 1-årige børnehaveklasser.

Det er en tilskudsbetingelse, at en skole har mindst 28 elever i alt på 1.-7. klassetrin beregnet enten som elevtallet pr. 5. september året før finansåret eller som et gennemsnit af elevtallene pr. 5. september året før finansåret og de to forudgående år. Der kan dog ydes

tilskud til skoler fra skoleårets begyndelse svarende til det gennemsnitlige tilskud pr. årselev, der er fastsat på finansloven, hvis antallet af elever pr. 5. september er mindst 28 i alt på 1.-7. klassetrin. For skoler med kostafdeling gælder betingelserne for 1.-9. klassetrin. En nyoprettet skole skal i det første skoleår pr. 5. september have mindst 12 elever og i det andet skoleår pr. 5. september mindst 20 elever.

3. Lovforslagets indhold

Det foreslås, at de frie grundskoler ud over undervisning på 1.-9. klassetrin skal give undervisning i børnehaveklassen. Lovforslaget indebærer, at undervisningen i børnehaveklassen vil blive omfattet af de samme krav om, at undervisningen skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen og samme krav om, at skolerne skal forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre m.v., som gælder for undervisningen på 1.-9. klassetrin.

Det foreslås, at det bliver en tilskudsbetingelse, at en skole i alt i børnehaveklasse til og med 7. klassetrin har mindst 32 elever beregnet på samme måde som efter gældende lov. En nyoprettet skole skal efter forslaget pr. 5. september i det første skoleår have mindst 14 elever og i det andet skoleår mindst 24 elever.

Tilsynet med undervisningen i børnehaveklassen vil ske på samme måde som tilsynet med skolens øvrige undervisning.

Forslaget indeholder endvidere konsekvensrettelser i lov om frie kostskoler vedrørende optagelseskrav til efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejds-skoler.

Lovforslaget medfører ingen ændringer i tilskudssystemet.

4. Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner

Det skønnes, at der på landsplan er mellem 250 og 300 elever i 1. klasse i folkeskolen og de frie grundskoler, som ikke har gået i børnehaveklasse, hvoraf 100 skønnes at være elever i frie grundskoler. De øko-

F. t. l. vedr. friskoler og private grundskoler m.v.

nomiske konsekvenser af lovforslaget skal derfor ses i sammenhæng med de økonomiske konsekvenser af forslag om ændring af lov om folkeskolen (Udvidelse af undervisningspligten til 10 år, mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordninger m.v.).

De økonomiske konsekvenser af at der indføres obligatorisk børnehaveklasse i de frie grundskoler skønnes at udgøre en samlet offentlig merudgift på 4 mio. kr. årligt (2007-prisniveau), idet de forventede 100 elever yderligere pr. år i børnehaveklassen udløser drifts- og bygningsstilskud til de frie grundskoler. Idet kommunerne betaler kommunale bidrag til staten for elever på de frie grundskoler, er de samlede offentlige merudgifter fordelt mellem staten og kommunerne med 1 mio. kr. (2007-prisniveau) årligt til staten og 3 mio. kr. (2007-prisniveau) årligt til kommunerne med halv virkning i 2009 og fuld virkning fra 2010.

Eventuelle statslige merudgifter til SFO på de frie grundskoler forventes at blive modsvaret af tilsvarende kommunale mindredgifter til kommunale pasningstilbud for de børn, som med lovforslaget vil indgå i børnehaveklasser på frie grundskoler.

Merudgifter vil blive afholdt inden for Undervisningsministeriets bevillingsramme.

Lovforslaget har ingen økonomiske konsekvenser for regionerne.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindredgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Merudgifter på 1 mio. kr. (2007-prisniveau) årligt for staten og merudgifter på 3 mio. kr. (2007-prisniveau) årligt for kommunerne.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter	

5. Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for staten, kommunerne og regionerne.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

7. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

10. Høring

Et lovudkast har forud for fremsættelsen været sendt til høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.: Frie Grundskolers Fællesråd, Dansk Friskoleforening, Frie Skolers Lærerforening, Rigsrevisionen og KL.

Lovudkastet er endvidere offentliggjort på Høringsportalen (www.hoeringsportalen.dk).

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Til nr. 1

Efter den gældende lovs § 1, stk. 2, giver de frie grundskoler undervisning inden for 1.-9. klassetrin og kan omfatte 1-årig undervisning på 10. klassetrin og 1-årige børnehaveklasser.

Den foreslåede ændring indebærer, at børnehaveklassen fremover er en del af undervisningen i grundskolen. Der henvises til punkt 3 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Lovforslaget indebærer, at de frie grundskoler for at kunne modtage statstilskud fremover som minimum skal omfatte børnehaveklasse og 1.-7. klassetrin. Dette skal ses som en konsekvens af, at undervisning i børnehaveklassen bliver omfattet af undervisningspligten. Statstilskuddets størrelse til elever i børnehaveklasse fastsættes som hidtil på de årlige finanslove ud fra en overordnet uddannelses- og udgiftspolitik. Taksterne er dermed uafhængige af den enkelte skoles udgiftsdispositioner og omkostningsforhold. Det betyder i praksis, at det er de politisk fastsatte takster, der bør være styrende for ressourceforbruget på skolerne og ikke omvendt.

Til nr. 3

Det foreslås, at de minimale krav til antallet af elever, en fri grundskole skal have for at være tilskudsberettiget, fremover skal forhøjes forholdsmæssigt som følge af, at børnehaveklassen bliver et undervisnings-

pligtigt klassetrin. Der skal herefter være mindst 32 elever sammenlagt i børnehaveklasse og på 1.-7. klassetrin beregnet enten som elevtallet pr. 5. september året før finansåret eller som et gennemsnit af elevtalene pr. 5. september året før finansåret og de to forudgående år. For skoler med kostafdeling skal kravet dog gælde for børnehaveklasse til og med 9. klassetrin.

Det foreslås, at en nyoprettet skole pr. 5. september i det første skoleår skal have mindst 14 elever og pr. 5. september i det andet skoleår mindst 24 elever.

Til nr. 4

Efter den gældende § 36 b kan frie grundskoler optage børn i en heltidsskolefritidsordning, inden børnene skal i skolens børnehaveklasse eller 1. klasse. Da alle børn fremover skal gå i børnehaveklasse, er bestemmelsen om 1. klasse ikke længere relevant.

Til § 2

Til nr. 1 og 2

Forslagene er konsekvenser af, at undervisningspligten udvides til 10 år.

Til § 3

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. august 2009, hvilket er samme dato, som det samtidig fremsatte forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Udvidelse af undervisningspligten til 10 år, mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordninger m.v.) foreslås at skulle træde i kraft, sådan at pligten til at oprette børnehaveklasse indtræder samtidig med undervisningspligtens udvidelse.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

§ 1. ...

Stk. 2. Frie grundskoler giver undervisning inden for 1.-9. klassetrin, som står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Frie grundskoler giver tillige sprogstimulering, som står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Dette gælder dog kun sprogstimulering af tosprogede børn, som forældrene efter bestemmelserne i lov om folkeskolen har pligt til at lade børnene deltage i. Skolerne skal efter deres formål og i hele deres virke forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene. Skolerne kan tillige omfatte 1-årig undervisning på 10. klassetrin og 1-årige børnehaveklasser.

§ 2. En fri grundskole skal mindst omfatte 1.-7. klassetrin, jf. dog § 41 om grundskoleafdelinger ved private gymnasieskoler.

Lovforslaget

§ 1

I lov om friskoler og private grundskoler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 891 af 8. juli 2007, som ændret ved § 4 i lov nr. 559 af 6. juni 2007 og § 2 i lov nr. 560 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, *stk. 2*, indsættes i *1. pkt.* efter »inden for«: »børnehaveklasse og«, og i *5. pkt.* udgår »og 1-årige børnehaveklasser«.

2. I § 2, *stk. 1*, indsættes efter »omfatte«: »børnehaveklasse og«.

Gældende formulering

§ 19. Tilskud i henhold til denne lov kan kun ydes til skoler, som har mindst 28 elever i alt på 1.-7. klassetrin beregnet enten som elevtallet pr. 5. september året før finansåret eller som et gennemsnit af elevtallene pr. 5. september året før finansåret og de to forudgående år. Der kan dog ydes tilskud til skoler fra skoleårets begyndelse svarende til det gennemsnitlige tilskud pr. årselev, der er fastsat på finansloven, jf. § 10, stk. 3 og 4, og § 11, stk. 7, hvis antallet af elever pr. 5. september er mindst 28 i alt på 1.-7. klassetrin. For skoler med kostafdeling, jf. § 2, stk. 4, gælder betingelserne i 1. og 2. pkt. dog for 1.-9. klassetrin. En nyoprettet skole skal i det første skoleår pr. 5. september have mindst 12 elever og i det andet skoleår pr. 5. september mindst 20 elever, jf. dog § 13, stk. 2, om kostafdelinger. Skoler, der hidtil har kunnet få dispensation fra elevtalskravene, skal ikke overholde elevtalskravene i 1. og 2. pkt., men det elevtalskrav, som den enkelte skoles dispensation har givet mulighed for.

§ 36 b. En fri grundskole kan optage børn i en heltidsskolefritidsordning i en periode, inden børnene skal i skolens børnehaveklasse eller 1. klasse. Perioden kan for det enkelte barn højst løbe fra det tidspunkt, hvor kommunalbestyrelsen i barnets bopælskommune begynder overflytning af børn fra barnets kommunale dagtilbud til folkeskolens skolefritidsordninger, og indtil barnet begynder i den frie grundskoles børnehaveklasse eller 1. klasse. Skolens bestyrelse har den overordnede ledelse af ordningen.

Lovforslaget

4. § 19, stk. 1, 1.-4. pkt., affattes således:

»Tilskud i henhold til denne lov kan kun ydes til skoler, der sammenlagt i børnehaveklasse og på 1.-7. klassetrin har mindst 32 elever beregnet enten som elevtallet pr. 5. september året før finansåret eller som et gennemsnit af elevtallene pr. 5. september året før finansåret og de to forudgående år. Der kan dog ydes tilskud til skoler fra skoleårets begyndelse svarende til det grundtilskud og de takster, der er fastsat på finansloven, jf. § 11, stk. 6, hvis antallet af elever sammenlagt i børnehaveklasse og på 1.-7. klassetrin pr. 5. september er mindst 32. For skoler med kostafdeling, jf. § 2, stk. 4, gælder betingelserne i 1. og 2. pkt. dog for børnehaveklasse til og med 9. klassetrin. En nyoprettet skole skal i det første skoleår pr. 5. september have mindst 14 elever og i det andet skoleår pr. 5. september mindst 24 elever, jf. dog § 13, stk. 2, om kostafdelinger.«

5. I § 36 b, stk. 1, 1. og 2. pkt., udgår »eller 1. klasse«.

§ 2

I lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler), jf. lovbekendtgørelse nr. 1149 af 21. november 2006, som ændret ved § 5 i lov nr. 559 af 6. juni 2007 og § 3 i lov nr. 560 af 6. juni 2007, foretages følgende ændringer:

Gældende formulering

§ 13. Eleverne skal for at kunne medregnes i årselevtallet opfylde følgende betingelser ved kurssets begyndelse:

- 1) Elever på folkehøjskoler skal være fyldt 17½ år.
- 2) Elever på ungdomshøjskoler skal være mindst 16½, men ikke 19 år. På kurser af indtil 4 ugers samlet varighed i skoleåret kan skolen dog medregne elever, der er fyldt 19 år ved kurssets begyndelse.
- 3) Elever på efterskoler skal have afsluttet 7 års skolegang eller være fyldt 14 år. Elever, der er fyldt 18 år, kan i særlige tilfælde medregnes efter regler fastsat af ministeren.
- 4) Elever på husholdningsskoler og håndarbejdsskoler skal have afsluttet 9 års skolegang eller være fyldt 16 år.

Lovforslaget

1. I § 13, stk. 1, nr. 3, ændres »7« til: »8«.

2. I § 13, stk. 1, nr. 4, ændres »9« til: »10«.

Til lovforslag nr. L 83. Skriftlig fremsættelse (27. februar 2008)

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. og lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler) (Undervisningspligtig børnehaveklasse m.v.)

(Lovforslag nr. L 83).

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med lovforslaget om ændring af folkeskoleloven (Udvidelse af undervisningspligten til 10 år, mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordninger m.v.), som fremsættes samtidig.

Efter lovforslaget bliver undervisning i børnehaveklassen fremover omfattet af kravene til, hvilken undervisning de frie grundskoler skal udbyde.

Det foreslås, at de frie grundskoler for at kunne få tilskud sammenlagt i børnehaveklasse og på 1.-7. klassetrin skal have mindst 32 elever pr. 5. september. Dog skal nyoprettede skoler kun have 14 elever i alt pr. 5. september det første skoleår og 24 elever i alt pr. 5. september det andet skoleår.

Lovforslaget indeholder konsekvensrettelser i lov om frie kostskoler vedrørende optagelseskrav i efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler.

Det foreslås, at loven skal træde i kraft den 1. august 2009. Dette er samme dato, som ændringen af folkeskoleloven er foreslået at skulle træde i kraft.

Idet jeg henviser til lovforslaget med bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje Ting.